

#44

Zeszyty Artystyczne

TKANINA ARTYSTYCZNA
Wobec współczesności

TEXTILE ART
In the face of contemporary times

Uniwersytet Artystyczny
im. Magdaleny Abakanowicz
w Poznaniu

2(44)/2023

Chikako Imaizumi

W 2016 roku przez 3 miesiące artystka-rezydentka na Uniwersytecie Artystycznym w Poznaniu (Polska). Od 2007 roku prowadzi Opened the Gallery Nekogameya (działa jako galerzystka). W 2004 roku uzyskała tytuł licencjata sztuki na kierunku Textile Course, Kyoto University of Art and Design (Japonia), a w 1977 roku uzyskała tytuł licencjata na Department of Biology, Faculty of Science, Kyushu University (Japonia). Główne wystawy: 12. Baltic Mini Textile w Gdyni (Polska), Asia-Europe 5 Fiber Art (Niemcy, Dania, Belgia, Finlandia), 6th Textile Art of Today (Słowacja), 111th From Lausanne To Beijing (Chiny), 10th International Paper Triennial (Szwajcaria), 21th Textile Miniature Exhibition (Słowacja), 16. Międzynarodowe Triennale Tkaniny Łódź (Polska), Mini Textile Como (Włochy) (2019, 2018, 2017).

O japońskiej i polskiej tkaninie artystycznej

Obecnie pracuję jako artystka specjalizująca się w sztuce włókna i prowadzę galerię w Japonii. W galerii planujemy i organizujemy wiele wystaw sztuki współczesnej, od tkanin po malarstwo i sztukę trójwymiarową.

Gdy byłam młoda, studiowałam biologię (ekologię) na uniwersytecie, pracowałam jako nauczycielka, a farbowaniem i tkaniem zajmowałam się hobbistycznie. Jednak po wstąpieniu do akademii sztuki i ukończeniu studiów w zakresie farbiarstwa i tkactwa zmieniłam pracę i zaczęłam tworzyć własną sztukę, prowadząc jednocześnie galerię. W 2016 roku, 10 lat po założeniu galerii, mój mąż (malarz) i ja mieliśmy okazję przebywać przez trzy miesiące na rezydencji artystycznej na Uniwersytecie Artystycznym w Poznaniu.

Na początku chciałabym opowiedzieć o kursie tkaniny artystycznej, który ukończyłam na Uniwersytecie Artystycznym w Kioto. Program studiów został zaprojektowany z myślą o nauczaniu nas różnych technik. W zakresie farbowania około 30 studentów otrzymywało praktyczne instrukcje od nauczycieli-specjalistów w danej technice, np. tie dye, barwienie woskiem, barwienie szablonowe czy sitodruk. Odbywały się również zajęcia zwane badaniami materiałowymi. Uniwersytet dysponował dużą przestrzenią do farbowania i był w pełni wyposażony w duże wspólne zbiorniki, kuchenki gazowe i zbiorniki na wodę do mycia dużych przedmiotów pod bieżącą wodą. Było tam również wiele maszyn tkackich i można było poznać od podstaw różne techniki.

Po prawie trzech latach nauki, na czwartym roku, studenci wykonują prace dyplomowe w wybranej przez siebie technice. Większość materiałów używanych do barwienia i tkania to jedwab, bawełna i len. Naturalnie dostępne są różne materiały, ale głównie wykorzystywane są te stosowane w tradycyjnych japońskich kimonach. Choć rzadko nosimy kimono, to jednak te piękne stroje są nadal niezwykle ważne i wyjątkowe. Kioto od dawna było miastem farbiarstwa i tkactwa, w którym wiele osób pracowało

przy tworzeniu wysokiej klasy kimono, dzieląc się pracą. Obecnie liczba takich osób zmniejszyła się z powodu spadku popytu, jednak sama miałam okazję odwiedzić pracownie profesjonalnych rzemieślników.

Wielu studentów tworzyło tradycyjne kimono i gobeliny w ramach projektów dyplomowych. Były osoby, które tworzyły prace w technice własnej i obiekty 3D, jednak nie była to liczna grupa. W tamtym czasie tworzyłam gobeliny techniką tie dye przy użyciu naturalnych barwników. Dopiero w trakcie pracy dyplomowej otrzymałam odpowiednie indywidualne wskazówki, począwszy od tego, co powinnam stworzyć. Było to jednak bardzo cenne doświadczenie. Zawsze zastanawiałam się nad koncepcją pracy.

W Poznaniu trafiłam do Pracowni Tkaniny Artystycznej prof. Anny Goebel. Pani Profesor zapewniła mi własne biurko i pozwoliła swobodnie działać w pracowni nawet w soboty i niedziele. Po pierwsze, kiedy weszłam do pracowni, zaskoczyło mnie to, co tam zastałam. Było tam wiele rzeźb w kształcie nóg wykonanych przez studentów, a nawet jedna masywna bryła wykonana z czegoś w rodzaju cementu. Przeżyłam szok kulturowy, kiedy pomyślałam, że to pracownia tkaniny; otworzył się przede mną świat zupełnie odmienny od scenerii znanej z zajęć z tkaniny w Japonii. Ponadto zajęcia w Poznaniu różniły się tym, że tworzenie prac nie odbywało się dla wszystkich jednocześnie, lecz na zasadzie indywidualnego nauczania. Do pracowni uczęszczają osoby z różnych kierunków: scenografii teatralnej, projektowania, malarstwa olejnego, rysunku, grafiki, architektury i intermediiów. W Japonii byłoby rzeczą niemożliwą, aby studenci różnych kierunków mogli wspólnie brać udział w zajęciach praktycznych i kształcić się. Byłam zaskoczona, że nie było żadnych ograniczeń między wydziałami, a studenci mogli swobodnie uczyć się w dowolnej pracowni, zgodnie ze swoimi zainteresowaniami i potrzebami. Nawet jeśli niektórzy nie rozumieli podstaw, sposób użycia i doświadczania materiałów był kreatywny i swobodny. Miałam wrażenie, że studentom bardzo zależy na odnalezieniu własnej oryginalnej formy. Fakt, że byli tam ludzie z różnymi pomysłami, był niezwykle inspirujący i interesujący. Przywiozłam wełnę i japońską nicię bananową i zszylałam je razem, tworząc różne obiekty 3D.

Uczęszczałam również do XIV Pracowni Rysunku profesora Jerzego Hejnowicza. Dla mnie, osoby, która zawsze zaczyna od materiału, było to pierwsze doświadczenie z wyborem tematu, a następnie jego tworzeniem. Wybrałam tworzenie instalacji 3D przy użyciu włókien tkanin. Kiedy po raz pierwszy wprowadzono mnie do pracowni, usłyszałam, że można robić dosłownie wszystko, więc stworzyłam tam obiekty z włókna. Taki poziom tolerancji jest nie do pomyślenia w Japonii.

Myślę, że największą różnicą w stosunku do Japonii jest podejście do własnej ekspresji i budowanie świadomości oryginalności od pierwszego roku studiów. W Japonii najważniejszą kwestią jest przede wszystkim od-

powiednie poznanie technik i umiejętność ich estetycznego i dokładnego wykonania. Po tym dopiero można myśleć o tym, co zrobić ze swoją pracą. Na japońskich uniwersytetach czy wystawach nie słyszałam zbyt wiele o oryginalności stylu.

W Japonii docenia się prace, które rodzą się z wielkiego kunsztu. Gdy artysta kształtuje swój warsztat, staje się coraz lepszy. Ale czy z tego rodzą się nowe ekspresje i sztuka? Chciałabym wyrobić w sobie umiejętność patrzenia na całość bez przywiązania do szczegółów. Technika jest niezbędna, ale wołałabym pamiętać, że nie może być celem samym w sobie.

Podczas mojego pobytu w Polsce uświadomiłam sobie, że pomimo trudności językowych ludzie na całym świecie mogą odnieść się do sztuki poprzez sztukę. 'Język sztuki' to termin Richarda Demarco z wykładu na uniwersytecie. Sztuka współczesna jest uniwersalnym środkiem komunikacji, środkiem, za pomocą którego ludzie mogą intuicyjnie wczuwać się w siebie nawzajem. Co mówi dzieło? Mogą to być emocje, których nie sposób wyrazić słowami. Może to być przesłanie dotyczące problemów współczesnego społeczeństwa. Wierzę, że współcześnie coraz powszechniejsza staje się sztuka wykraczająca poza poszczególne gatunki artystyczne i kompleksowo obejmująca filozofię, historię i naukę.

Po powrocie z Polski do Japonii świadomie używałam materiałów, które nie są często używane w tkaninach artystycznych, aby uwolnić się od zasad, które uważałam za zdroworozsądkowe, aby móc eksperymentować, tworzyć prototypy i sprawdzić, czy mogę siebie wyrazić. Cały czas poszukuję własnej ekspresji.

Japonia wciąż jest społeczeństwem wertrykalnym, w którym podkreśla się hierarchię relacji międzyludzkich. Ten sam trend można zaobserwować w japońskiej sztuce. Istnieje wiele dużych grup artystycznych, ale wydaje się, że bardzo trudno jest przeskoczyć pewne stopnie piramidy i odnieść sukces. W świecie, który ceni tradycję i warsztat, powszechne jest zwracanie się do nauczycieli z prośbą o przekazanie wiedzy. Myślę, że świat współczesnej tkaniny artystycznej jest wolny od tradycji i technik, ale nadal bardzo trudno jest zostać w Japonii zauważonym. Prawie nie ma otwartych wystaw ze wsparciem publicznym, np. ze strony muzeów. Z powodu tych różnych okoliczności zdecydowałam się zaprezentować swoją pracę szerokiemu światu.

Wspaniałym doświadczeniem było dla mnie nawiązanie za granicą licznych kontaktów. W 2019 roku Międzynarodowe Triennale Tkaniny w Łodzi zmieniło formułę z wystawy zapraszanych artystów na wystawę otwartą. Tym samym ta historyczna wystawa została otwarta dla wszystkich artystów. W końcu mogłam zgłosić swój akces i miałam szczęście, że moja praca została wybrana.

Trzy miesiące spędzone na Uniwersytecie Artystycznym w Poznaniu były dla mnie cennym okresem, który nauczył mnie, jak przygotować się do wyjścia w świat jako artystka, i pokazał, że można swobodniej podchodzić do sztuki włókna jako sztuki współczesnej. W Japonii świadomość tej sztuki pozostaje niska i często muszę tłumaczyć swoje prace. Mam nadzieję, że to, co robię, zostanie powszechnie uznane przez środowisko artystyczne jako sztuka, a nie jako rzemiosło czy rękodzieło.

Tekst w czasopiśmie „Zeszyty Artystyczne” poczytuję sobie jako zaszczyt. Chciałabym podziękować prof. Annie Goebel i prof. Jerzemu Hejnowiczowi oraz wszystkim na Uczelni i w Polsce, którzy wspierają kulturę i sztukę. ●

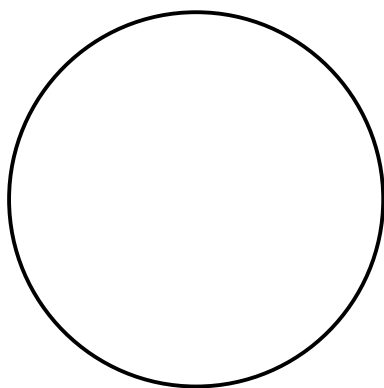
Abstrakt

Obecnie prowadzę własną galerię, planuję i organizuję wystawy. Jako artystka tekstylna aktywnie uczestniczę w wystawach zarówno w Japonii, jak i za granicą. Przebywałam przez trzy miesiące na Uniwersytecie Artystycznym w Poznaniu, w Polsce, jako artystka-rezydentka. Na podstawie tego doświadczenia chciałabym porównać to, czego nauczyłam się na Uniwersytecie Artystycznym w Japonii przez cztery lata, i omówić różnice. Tekst stanowi opis moich przemyśleń i uczuć, powstał na podstawie mojego osobistego doświadczenia.

W Japonii nacisk kładzie się na naukę podstawowych technik tekstylnych. W Polsce zaczyna się od tego, co chcesz wyrazić poprzez swoje dzieło plastyczne. W Japonii większość zajęć to spotkania grupowe, natomiast w Polsce kładzie się duży nacisk na indywidualne konsultacje. Wobec czego można uczyć się wyrażania siebie w dowolnym gatunku zgodnie z potrzebami i zainteresowaniami. Jednak czułam, że największa różnica polegała na tym, czy skupić się na aspektach technicznych dzieła, czy na tym, co dzieło próbuje wyrazić. Sztuka współczesna to uniwersalne środki komunikacji, sposób, w jaki ludzie mogą intuicyjnie współodczuwać. Mam wrażenie, że sztuka tekstylna, mimo wszystko, jest wszędzie taka sama.

Słowa kluczowe:

Japonia, Polska, tkanina, uniwersytet, sztuka

Zeszyty Artystyczne

#44 / 2023 / rok XXXII

Rada programowa „Zeszytów Artystycznych”

Izabella Gustowska
Marek Krajewski
Mária Orišková
Jörg Scheller
Miško Šuvaković

Redaktorka prowadząca Magdalena Kleszyńska

Redaktorka naczelna Justyna Ryczek

Zastępczyni redaktorki naczelnej Ewa Wójtowicz

Redaktorka tematyczna Izabela Kowalczyk

Sekretarzynie redakcji Magdalena Kleszyńska

Redaktor graficzny Bartosz Mamak

Korekta Joanna Fifielska, Filologos

Tłumaczenia

Marcin Turski
Józef Jaskulski

Korekta anglojęzyczna Michael Timberlake

Kontakt

zeszyty.artystyczne@uap.edu.pl

ISSN 1232-6682

© Copyright by Uniwersytet Artystyczny
im. Magdaleny Abakanowicz
w Poznaniu 2023

Wersją pierwotną czasopisma
jest wersja drukowana.

Wydawca

Uniwersytet Artystyczny
im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu
Wydział Edukacji Artystycznej i Kuratorstwa
Aleje Marcinkowskiego 29
60-967 Poznań 9

tel. +48 61 855 25 21
e-mail: office@uap.edu.pl
www.uap.edu.pl

Druk

MJP Drukarnia Poterscy Sp. j.
ul. Romana Maya 30
61-371 Poznań

MEiN

UAP | POZNAŃ

Stworzenie anglojęzycznej wersji publikacji –
płatne ze środków Ministerstwa Edukacji i Nauki
na podstawie umowy nr RCN/SP/0363/2021/1
stanowiących pomoc przyznaną w ramach programu
„Rozwój czasopism naukowych”.

nakład 100 egz.

ISSN 1232-6682

